

**CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE**

**ANALIZA
RADA NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA
I RASTEREĆENJA SUDOVA OD OVE VRSTE PREDMETA
(januar 2019 – decembar 2019)**

Podgorica, 2020. godine

UVOD

Programom rada Ministarstva pravde za III kvartal 2020. godine predviđena je izrada Analize rada notara u ostavinskim predmetima i rasterećenja sudova od ove vrste predmeta (januar 2019 – decembar 2019. godine). Izrada ove analize bila je ranije predviđena Srednjoročnim planom racionalizacije pravosudne mreže (2017-2019), pa je ocijenjeno neophodnim nastaviti njenu izradu i nakon isteka navedenog perioda kako bi se imao kontinuiran i cjelovit uvid u postupanje notara u povjerenim ostavinskim predmetima i uticaj prenošenja nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka (postupak za raspravljanje zaostavštine) na rasterećenje sudova od ove vrste predmeta.

Predmet Analize je sagledavanje rada notara u ostavinskim predmetima za period 01. januar 2019 - 31. decembar 2019. godine polazeći, prije svega, od broja primljenih, riješenih i neriješenih ostavinskih predmeta, te uključujući rasterećenje sudova od ove vrste predmeta, vršenje nadzora nad postupanjem notara u ostavinskim predmetima od strane suda i edukaciju notara na temu sprovođenja ostavinskog postupka.

Analiza se zasniva na podacima pribavljenim od Sudskog savjeta Crne Gore (u daljem tekstu: Sudski savjet), osnovnih sudova, Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i Notarske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Notarska komora).

I NORMATIVNA UREĐENOST

Nadležnost notara za sprovođenje ostavinskog postupka propisana je Zakonom o notarima („Službeni list RCG“, broj 68/05, „Službeni list CG“, br. 49/08, 55/16 i 84/18), dok je sprovođenje ostavinskog postupka uređeno Zakonom o vanparničnom postupku („Službeni list RCG“, broj 27/06, „Službeni list CG“, br. 20/15 i 67/19).

Zakonom o notarima uređeni su poslovi notara, organizacija notarske službe, uslovi za obavljanje i razlozi za prestanak notarske djelatnosti, nadzor nad radom notara, disciplinska odgovornost notara i druga pitanja od značaja za obavljanje notarske djelatnosti.

Ovim zakonom predviđeno je da se za teritoriju opštine na svakih započelih 15.000 stanovnika odredi po jedno notarsko mjesto. Pravilnikom o broju mjesta i službenim sjedištima notara ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 23/06 i Službeni list Crne Gore", broj 11/12) za područja osnovnih sudova predviđeno je ukupno 65 notarskih mjesta.

Kada je u pitanju nadležnost notara za sprovođenje ostavinskog postupka navedenim zakonom je u članu 4 stav 1 tačka 3a, a u okviru poslova notara, propisano da je notar ovlašćen da sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine i donosi odluke u tom postupku u skladu sa zakonom kojim se uređuje vanparnični postupak, dok je stavom 1 tačka 4 istog člana propisano da je notar ovlašćen da vrši i druge poslove povjerene posebnim zakonom (popis i procjena zaostavštine i čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti, kao i drugi poslovi povjereni posebnim zakonima).

Zakonom o vanparničnom postupku propisano je da se postupak raspravljanja zaostavštine sprovodi pred sudom, odnosno kod notara kao povjerenika suda. Kad notar sprovodi radnje u postupku raspravljanja zaostavštine kao povjerenik suda ovlašćen je, kao i sud, da preduzima radnje i donosi odluke, ako ovim zakonom nije drukčije propisano. Istim zakonom propisano je da notar ne može sprovoditi postupak

raspravljajnja zaostavštine u slučaju kad je potrebno postaviti privremenog staraoca zaostavštine ili je istaknut zahtjev za izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika ili je potrebno odrediti mjere obezbjeđenja zaostavštine. Takođe je propisano da, kad je zahtjev za izdvajanje zaostavštine istaknut u predlogu kojim je pokrenut postupak raspravljajnja zaostavštine, sud neće povjeriti sprovođenje ostavinskog postupka notaru.

Nadzor nad radom notara, kao sudskog povjerenika, u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku, obavlja predsjednik suda koji mu je povjerio sprovođenje ostavinskog postupka. Kad notar odbije da sprovede ostavinski postupak ili kad sud odluči da mu oduzme predmet u tom postupku, predsjednik suda će narediti notaru sa preda spise predmeta. Ako notar ne preda spise predmeta, predsjednik suda će po službenoj dužnosti naložiti predaju spisa predmeta.

U cilju praćenja rada notara u ostavinskim predmetima, navedenim zakonom je propisana obaveza notara da o ostavinskim postupcima koji su mu povjereni svakih šest mjeseci dostavlja izvještaj sudu koji mu je povjerio sprovođenje tih ostavinskih postupaka.

U Crnoj Gori postoji 15 osnovnih sudova, i to: Osnovni sud u Baru, Osnovni sud u Beranama, Osnovni sud u Bijelom Polju, Osnovni sud u Cetinju, Osnovni sud u Danilovgradu, Osnovni sud u Herceg Novom, Osnovni sud u Kolašinu, Osnovni sud u Kotoru, Osnovni sud u Nikšiću, Osnovni sud u Plavu, Osnovni sud u Pljevljima, Osnovni sud u Podgorici, Osnovni sud u Rožajama, Osnovni sud u Ulcinju i Osnovni sud u Žabljaku. Za područja navedenih sudova imenovano je ukupno 56 notara. Notari još nijesu imenovani za područja Osnovnog suda u Plavu i Osnovnog suda u Žabljaku, tako da navedeni sudovi, u skladu sa zakonom, sami rješavaju ostavinske predmete.

U Tabeli koja slijedi prikazani su podaci o broju propisanih notarskih mjesta i broju imenovanih notara po područjima osnovnih sudova i opštinama.

Tabela 1

Područje osnovnog suda		Broj predviđenih notarskih mjesta	Opština	Broj imenovanih notara
1	Bar	5	Bar	5
2	Berane	4	Berane (3)	3
			Andrijevica (1)	-
3	Bijelo Polje	5	Bijelo Polje (4)	4
			Mojkovac (1)	-

4	Danilovgrad	2	Danilovgrad	2
5	Žabljak	2	Žabljak (1)	-
			Šavnik (1)	-
6	Kolašin	1	Kolašin	1
7	Kotor	11	Kotor (4)	4
			Budva (4)	4
			Tivat (3)	3
8	Nikšić	7	Nikšić (6)	5
			Plužine (1)	-
9	Plav	1	Plav	-
10	Pljevlja	3	Pljevlja	1
11	Podgorica	15	Podgorica	15
12	Rožaje	2	Rožaje	2
13	Ulcinj	2	Ulcinj	2
14	Herceg Novi	3	Herceg Novi	3
15	Cetinje	2	Cetinje	2
UKUPNO		65		56

II PREGLED RADA NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

Radi izvođenja pravilnih zaključaka o radu notara u ostavinskim predmetima neophodno je njihov rad u ovoj vrsti predmeta sagledati kroz nekoliko važnih segmenata, i to: broj povjerenih ostavinskih predmeta, broj vraćenih predmeta sudu zbog nenadležnosti notara za postupanje u tim predmetima, broj riješenih/neriješenih predmeta i broj izjavljenih prigovora protiv odluka notara.

Prema podacima pribavljenim od Notarske komore, sudovi su u posmatranom periodu povjerali notarima u rad ukupno 6.791 ostavinski predmet. Od navedenog broja povjerenih predmeta notari su vratili sudu ukupno 29 predmeta, što čini 0,43% od broja povjerenih predmeta, jer nijesu bili nadležni za sprovođenje ostavinskog postupka u tim

predmetima, dok su riješili ukupno 5.265 predmeta ili 77,53%, tako da je ostalo neriješeno 1.497 predmeta ili 22,04% od broja povjerenih predmeta.

U pretežnom broju povjerenih ostavinskih predmeta postupak raspravljanja zaostavštine okončan je u zakonskom roku od 60 dana. Razlozi za prekoračenje navedenog roka u pojedinim povjerenim ostavinskim predmetima, prema dostavljenim podacima, procesne su prirode i najčešće se odnose na: nepotpune podatke u smrtovnicama (neprecizne adrese o nasljednicima itd.); nepotpunu dokumentaciju i teškoće u njenom pribavljanju (podaci iz katastra nepokretnosti i drugi potrebni podaci); nemogućnost urednog dostavljanja poziva i drugih akata učesnicima u ostavinskom postupku (izbjegavanje prijema poziva, netačne adrese itd.); dostavljanje poziva i drugih akata u inostranstvo putem međunarodne pravne pomoći-zamolnica; poštovanje propisane procedure prilikom pribavljanja podataka od nadležnih organa i institucija itd.

Kada uporedimo navedene podatke sa podacima iz prethodne analize koja se odnosi na 2018. godinu može se konstatovati da su sudovi u posmatranom periodu ustupili notarima nešto manji broj predmeta – 6.791 ili 1,67% manje u odnosu na prethodni period, u kojem je notarima povjereno ukupno 6.906 predmeta. Procenat riješenih predmeta prema broju predmeta u radu u posmatranom periodu iznosio je 77,53%. Ovaj procenat je nešto niži i to za 2,28 u odnosu na prethodni period u kojem je isti iznosio 79,81%.

S obzirom da je procenat riješenih predmeta niži u odnosu na prethodni period (2018. godina), kao i na period maj 2016 – decembar 2017, potrebno je da notari dodatno intenziviraju preduzimanje svih radnji za koje su ovlašćeni u toku sprovođenja ostavinskog postupka kako bi se procenat riješenih predmeta povećao u narednom periodu.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta kod notara u periodu 01. januar 2019 - 31. decembar 2019. godine, po područjima osnovnih sudova za koje su notari imenovani, prikazani su u tabeli koja slijedi

Tabela 2

Redni broj	Osnovni sud	Opština	Broj povjerenih ostavinskih predmeta	Vraćeni predmeti u skladu sa članom 94 stav 4 Zakona o vanparničnom postupku	Riješeni predmeti na dan 31.12.2018. godine	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2018. godine	Procenat riješenih predmeta
1.	Bar	Bar	511	0	366	145	71,62%
2.	Berane	Berane	662	1	500	161	75,53%
3.	Bijelo Polje	Bijelo Polje	630	1	533	96	84,60%
5.	Cetinje	Cetinje	178	0	130	48	73,03%
6.	Danilovgrad	Danilovgrad	182	0	154	28	84,62%
7.	Herceg Novi	Herceg Novi	422	5	358	59	84,83%
8.	Kolašin	Kolašin	146	0	80	66	54,79%

9.	Kotor	Kotor	307	2	244	61	79,48%
		Budva	228	0	195	33	85,53%
		Tivat	224	2	163	59	72,77%
10.	Nikšić	Nikšić	699	0	531	168	75,96%
11.	Pljevlja	Pljevlja	469	0	444	25	94,67%
12.	Podgorica	Podgorica	1.606	5	1.129	472	70,30%
13.	Rožaje	Rožaje	238	0	224	14	94,12%
14.	Ulcinj	Ulcinj	289	13	214	62	74,05%
UKUPNO			6.791	29	5.265	1.497	77,53%

1. Prigovori protiv rješenja notara donesenih u ostavinskim postupcima

U posmatranom periodu izjavljena su ukupno 24 prigovora protiv rješenja notara donesenih u ostavinskim postupcima. Najveći broj prigovora izjavljen je Osnovnom sudu u Podgorici – 10 ili 41,67% od ukupnog broja izjavljenih prigovora, što je i očekivano s obzirom na najveći broj ostavinskih predmeta koje je ovaj sud povjerio notarima, dok u pojedinim osnovnim sudovima, i to: Osnovnom sudu u Cetinju, Osnovnom sudu u Danilovgradu, Osnovnom sudu u Kolašinu i Osnovnom sudu u Rožajama nije izjavljen nijedan prigovor. Posmatrajući broj izjavljenih prigovora - 24 prema broju riješenih predmeta u posmatranom periodu – 5.265, može se konstatovati da je taj broj izuzetno mali i da njegov procenat iznosi 0,45%. Upoređujući navedeni procenat sa procentom izjavljenih prigovora u prethodnom periodu zaključuje se da je isti smanjen za 0,18 ili 28,57%, obzirom da je u prethodnom periodu iznosio 0,63%.

Broj izjavljenih prigovora za svaki osnovni sud pojedinačno, kao i njihovi zbrini podaci, prikazani su u tabeli koja slijedi.

Tabela 3

Redni broj	Osnovni sud	Opština	Broj prigovora na odluke notara
1.	Bar	Bar	2
2.	Berane	Berane	1
3.	Bijelo Polje	Bijelo Polje	3
4.	Cetinje	Cetinje	0
5.	Danilovgrad	Danilovgrad	0
6.	Herceg Novi	Herceg Novi	1
7.	Kolašin	Kolašin	0

8.	Kotor	Kotor	0
		Budva	0
		Tivat	1
9.	Nikšić	Nikšić	4
10.	Pljevlja	Pljevlja	1
11.	Podgorica	Podgorica	10
12.	Rožaje	Rožaje	0
13.	Ulcinj	Ulcinj	1
UKUPNO			24

III PREGLED RADA SUDOVA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

Kako bi se imala cjelovita slika o predmetnoj reformi kojom je prenesena nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka sa suda na notare, te donijeli pravilni zaključci o efektima te reforme, neophodno je analizirati i rad sudova u ovoj vrsti predmeta u posmatranom periodu, odnosno sagledati uticaj ove reforme na rasterećenje sudova od ostavinskih predmeta.

Kao što je prednje navedeno, sud sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine u slučajevima kad je potrebno postaviti privremenog staraoca zaostavštine ili je istaknut zahtjev za izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika ili kad je potrebno odrediti mjere obezbjeđenja zaostavštine.

Kada su u pitanju ostavinski predmeti, Godišnji izvještaj Sudskog savjeta o radu sudova sadrži podatke evidentirane u dva sudska upisnika: upisnik pod oznakom "O" u kojem se evidentiraju ostavinski predmeti koje rješava sud i upisnik pod oznakom "O-n" u kojem se evidentiraju ostavinski predmeti koje je sud povjerio notaru.

Prema podacima o radu osnovnih sudova u posmatranom periodu, koji su pribavljeni od Sudskog savjeta, osnovni sudovi su imali u radu ukupno 1.264 ostavinska predmeta. Od navedenog broja predmeta u posmatranom periodu primljeno je ukupno 988 predmeta ili 78,16%, dok je iz prethodnog perioda preneseno 276 predmeta ili 21,84%. Od ukupnog broja predmeta koje su osnovni sudovi rješavali u posmatranom periodu riješena su 1.024 predmeta ili 81,01%, dok je ostalo neriješeno 240 predmeta ili 18,99%.

Upoređujući navedene podatke sa podacima iz prethodnog perioda može se konstatovati da su osnovni sudovi u posmatranom periodu riješili procentualno veći broj predmeta – 81,01% u odnosu na prethodni period kada je je taj procenat iznosio 80,73%. Sa druge strane, u posmatranom periodu riješen je manji broj predmeta – 1.023 u odnosu na prethodni period kada je riješeno 1.144 predmeta, a u kojem je ukupan broj predmeta bio veći u odnosu na posmatrani period i iznosio je 1.417 predmeta.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta ("O" upisnik) u periodu 01. januar 2019 - 31. decembar 2019. godine, u osnovnim sudovima, prikazani su u tabeli koja slijedi

Tabela 4

SUD	Neriješeno na dan 01.01.2019. godine	Primljeno u 2019. godini	Ukupno u radu u 2019. godini	Ukupno povjereno notarima	Riješeno do 31.12. 2019. godine	Neriješeno na dan 31.12.2019. godine	% riješenih	% neriješenih
Berane	7	16	23	0	21	2	91,30%	8,70%
Bijelo Polje	2	49	51	0	49	2	96,08%	3,92%
Bar	21	49	70	0	49	21	70,00%	30,00%
Cetinje	2	26	28	0	26	2	92,86%	7,14%
Danilovgrad	4	13	17	0	17	0	100,00%	0,00%
Herceg Novi	15	72	87	0	65	22	74,71%	25,29%
Kolašin	2	10	12	0	12	0	100,00%	0,00%
Kotor	61	111	172	0	118	54	68,60%	31,40%
Nikšić	11	45	56	0	50	6	89,29%	10,71%
Podgorica	121	174	295	0	198	97	67,12%	32,88%
Plav	7	208	215	0	210	5	97,67%	2,33%
Pljevlja	1	7	8	0	8	0	100,00%	0,00%
Rožaje	0	9	9	0	8	1	88,89%	11,11%
Ulcinj	21	69	90	0	67	23	74,44%	25,56%
Žabljak	1	130	131	0	126	5	96,18%	3,82%
Ukupno	276	988	1.264	0	1.024	240	81,01%	18,99%

Osnovni sudovi su u posmatranom periodu primili ukupno 6.808 ostavinskih predmeta, tako da su u radu, zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 22 predmeta, imali 6.830 predmeta. Od navedenog broja notarima je povjereno u rad 6.736 predmeta ili 98,94% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnosti suda – 94 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 58 predmeta ili 61,70%, dok je ostalo neriješeno 36 predmeta ili 38,30%.

Dakle, može se konstatovati da su osnovni sudovi u posmatranom periodu povjerali u rad notarima veliki broj ostavinskih predmeta, što je bilo očekivano s obzirom na propisanu nadležnost za sprovođenje ostavinskog postupka, a što je bio i cilj predmetne reforme, te da su riješili određeni broj ostavinskih predmeta – 58 predmeta ili 61,70% od broja predmeta u radu za koje je propisana isključiva nadležnost suda, koji su po prirodi složeniji pa njihovo rješavanje zahtijeva određeno vrijeme.

Ako uporedimo navedene podatke sa podacima iz prethodnog perioda dolazimo do zaključka da je u posmatranom periodu notarima u rad povjeren procentualno sličan broj predmeta kao i u prethodnom periodu u kojem je taj procenat iznosio 99,42%. Procenat riješenih predmeta u posmatranom periodu – 61,70% niži je za 7,31 ili 10,59% u odnosu na prethodni period u kojem je isti iznosio 69,01%.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta (“O-n”) u periodu 01. januar 2019 - 31. decembar 2019. godine, u osnovnim sudovima, prikazani su u tabeli koja slijedi

Tabela 5

SUD	Neriješeno na dan 01.01. 2019. godine	Primljeno u 2019. godini	Pogrešan upis	Ukupno u radu u 2019. godini	Ukupno povjereno notaru	Riješeno do 31.12. 2019. godine	Neriješeno na dan 31.12. 2019. godine
Berane	0	662	0	662	662	0	0
Bijelo Polje	0	630	0	630	629	1	0
Bar	3	507	0	510	498	5	7
Cetinje	1	178	0	179	177	1	1
Danilovgrad	0	180	2	180	180	0	0
Herceg Novi	4	428	0	432	424	3	5
Kolašin	0	146	0	146	146	0	0
Kotor	2	755	0	757	752	5	0
Nikšić	0	708	0	708	700	8	0
Podgorica	12	1598	1	1610	1560	27	23
Pljevlja	0	496	0	496	488	8	0
Rožaje	0	238	0	238	238	0	0
Ulcinj	0	282	0	282	282	0	0
Ukupno	22	6.808	3	6.830	6.736	58	36

Napomena: Osnovni sud u Žablaku i Osnovni sud u Plavu u posmatranom periodu nijesu povjerali ostavinske predmete na rješavanje notarima, jer isti još nijesu imenovani za službena područja ovih sudova.

Kada su u pitanju zbirni podaci o svim ostavinskim predmetima koji su se nalazili u radu kod suda, a od kojih je veliki broj povjeren u rad notarima, možemo konstatovati da su osnovni sudovi u posmatranom periodu primili u rad ukupno 7.796 ostavinskih predmeta, tako da su zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 298, imali u

radu 8.094 predmeta. Od navedenog broja notarima je povjereno u rad 6.736 predmeta ili 86,40% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnost suda – 1.358 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 1.082 predmeta ili 79,68%, dok je ostalo neriješeno 276 predmeta ili 20,32%. Posmatrajući osnovne sudove pojedinačno, zapaža se da su pojedini osnovni sudovi ostvarili odlične rezultate u rješavanju ove vrste predmeta u posmatranom periodu, pri čemu se mogu izdvojiti: Osnovni sud u Danilovgradu, Osnovni sud u Kolašinu i Osnovni sud u Pljevljima koji su riješili sve ostavinske predmete, te Osnovni sud u Plavu koji je riješio 97,67%, Osnovni sud u Žabljaku koji je riješio 96,18%, Osnovni sud u Bijelom Polju koji je riješio 96,15% i Osnovni sud u Beranama koji je riješio 91,30% od broja predmeta u radu. Većina osnovnih sudova ostvarila je visok procenat riješenih predmeta ove vrste.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta (zbirni podaci upisnika "O" i "O-n") u periodu 01. januar 2019 - 31. decembar 2019. godine, u osnovnim sudovima, prikazani su u tabeli koja slijedi

Tabela 6

SUD	Neriješeno na dan 01.01.2019. godine	Primljeno u 2019. godini	Ukupno u radu u 2019. godini	Ukupno povjereno notaru	Riješeno do 31.12.2019. godine	Neriješeno na dan 31.12.2019. godine	% riješenih	% neriješenih
Berane	7	678	685	662	21	2	91,30%	8,70%
Bijelo Polje	2	679	681	629	50	2	96,15%	3,85%
Bar	24	556	580	498	54	28	65,85%	34,15%
Cetinje	3	204	207	177	27	3	90,00%	10,00%
Danilovgrad	4	193	197	180	17	0	100%	0%
Herceg Novi	19	500	519	424	68	27	71,58%	28,42%
Kolašin	2	156	158	146	12	0	100%	0%
Kotor	63	866	929	752	123	54	69,49%	30,51%
Nikšić	11	753	764	700	58	6	90,62%	9,38%
Plav	7	208	215	0	210	5	97,67%	2,33%
Podgorica	133	1772	1905	1560	225	120	65,22%	34,78%
Pljevlja	1	503	504	488	16	0	100%	0%
Rožaje	0	247	247	238	8	1	88,89%	11,11%
Ulcinj	21	351	372	282	67	23	74,44%	25,56%

Žabljak	1	130	131	0	126	5	96,18%	3,82%
Ukupno	298	7.796	8.094	6.736	1.082	276	79,68%	20,32%

Razlika u podacima o broju ostavinskih predmeta koji su u posmatranom periodu povjereni u rad notarima, koja iznosi 25 predmeta, a koji su dostavljeni od strane Sudskog savjeta i Notarske komore, posljedica je razlike u vremenu razvođenja ostavinskog predmeta u pravosudnom informacionom sistemu kod suda i njegovog zavođenja kod notara kome je povjereno sprovođenje ostavinskog postupka u tom predmetu.

IV NADZOR NAD RADOM NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

Nadzor nad radom notara u ostavinskim predmetima vrši predsjednik suda koji mu je povjerio sprovođenje ostavinskog postupka.

Prema podacima pribavljenim od osnovnih sudova, nadzorom nad radom notara u povjerenim ostavinskim predmetima, u posmatranom periodu, utvrđeno je sljedeće:

- Na području Osnovnog suda u Beranama dva notara postupaju u skladu sa zakonom u svim povjerenim ostavinskim predmetima, dok je kod jednog notara utvrđen određeni broj neriješenih predmeta iz ranijih godina (2015., 2016. i 2017.), zbog čega mu je naloženo da ove predmete riješi u roku od tri mjeseca i da o tome podnese izvještaj sudu. Notar je postupio po navedenom nalogu suda, o čemu je podnio izvještaj iz kojeg proizlazi da je riješio gotovo sve zaostale predmete iz 2015. i 2016. godine, kao i pretežan broj predmeta iz 2017. godine;
- Na području Osnovnog suda u Bijelom Polju notari u povjerenim ostavinskim predmetima postupaju savjesno, stručno i efikasno;
- Na području Osnovnog suda u Danilovgradu notari u ostavinskim predmetima postupaju u skladu sa zakonom, tako da nije bilo nepravilnosti u njihovom radu, kao ni pritužbi na njihov rad u tim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Kolašinu notar u svim povjerenim ostavinskim predmetima postupa ažurno i u skladu zakonom;
- Na području Osnovnog suda u Kotoru notari u ostavinskim predmetima postupaju u skladu sa zakonom. Ni u jednom pregledanom predmetu nije uočena nepravilnost u postupanju notara;
- Na području Osnovnog suda u Pljevljima notar u ostavinskim predmetima postupa u skladu sa zakonom. U svim predmetima notar je uredno zakazivao ročišta, pozivao nasljednike, uzimao nasljedničke izjave, donosio rješenja o nasljeđivanju i ista dostavljao sudu i strankama;
- Na području Osnovnog suda u Podgorici nije bilo nepravilnosti u radu notara u povjerenim ostavinskim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Rožajama kod jednog notara utvrđen je niz nepravilnosti u radu u povjerenim ostavinskim predmetima, a iste se odnose na: neblagovremeno uzimanje u rad i zakazivanje povjerenih ostavinskih predmeta; nepostojanje zapisnika sa zakaznih ročišta, kao ni dostavnica o izvršenoj dostavi; postavljanje privremenog staraoca nasljednicima suprotno zakonu-kada za to nijesu

ispunjeni uslovi; odlaganje u spisima predmeta blanko potpisanih dostavnica za lično dostavljanje. Sud je sugerisao notarima da otkloni sve navedene nepravilnosti u radu u povjerenim ostavinskim predmetima;

- Na području Osnovnog suda u Ulcinju nijesu utvrđene nepravilnosti ili nezaklonitosti u radu notara u povjerenim ostavinskim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Herceg Novom notari u povjerenim ostavinskim predmetima postupaju u skladu sa zakonom;
- Na području Osnovnog suda u Cetinju nijesu utvrđene nepravilnosti u postupanju notara u povjerenim ostavinskim predmetima.

Osnovni sud u Baru u posmatranom periodu nije vršio nadzor nad radom notara u povjerenim ostavinskim predmetima jer, kako je navedeno, nije bilo povoda za vršenje nadzora. Takođe, ni Osnovni sud u Nikšiću u posmatranom periodu nije vršio nadzor nad radom notara u povjerenim ostavinskim predmetima jer, kako je navedeno, nije bilo primjedbi na rad notara u ovoj vrsti predmeta, kao ni oduzimanja predmeta od notara, a nijesu uočene ni nepravilnosti u pravosnažno okončanim predmetima.

Iz navedenih podataka se zaključuje da su notari u posmatranom periodu u povjerenim ostavinskim predmetima postupali u skladu sa zakonom, osim jedan notar sa službenog područja Osnovnog suda u Rožajama, kod kojeg su u određenim predmetima utvrđeni propusti u radu, koje je neophodno otkloniti u narednom periodu, dok je jedan notar sa službenog područja Osnovnog suda u Beranama postupio po nalogu suda i uspješno preduzeo radnje u pravcu rješavanja zaostalih predmeta iz ranijeg perioda.

V OBUKE NOTARA I SUDIJA NA TEMU SPROVOĐENJA OSTAVINSKOG POSTUPKA

Notarska komora je, u posmatranom periodu, u saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, organizovala jednu obuku za notare na temu ostavinskog postupka.

Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu u okviru Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca u posmatranom periodu nije organizovao obuke na temu ostavinskog postupka.

VI OCJENA STANJA

Polazeći od rezultata rada notara u povjerenim ostavinskim predmetima, kako od broja povjerenih i riješenih predmeta tako i od zakonitosti u njihovom rješavanju, a imajući, pri tom, u vidu podatke o rasterećenju sudova od ove vrste predmeta, možemo konstatovati da je prenošenje nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka sa suda na notare u posmatranom periodu dalo dobre rezultate.

Naime, notarima je u posmatranom periodu, prema podacima Notarske komore, povjeren u rad 6.791 ostavinski predmet. Od navedenog broja sudu je vraćeno 29 predmeta ili 0,43% zbog nenadležnosti notara za postupanje u tim predmeta, dok je uspješno riješeno 5.265 ili 77,53%, tako da je ostalo neriješeno 1.497 predmeta ili 22,44% od broja povjerenih predmeta. Dakle, radi se o prilično visokom procentu riješenih predmeta koji, iako nešto niži u odnosu na prethodni period kada je iznosio 79,81%, upućuje na zaključak da su ostavinski predmeti u posmatranom periodu uspješno rješavani, te da treba uložiti dodatne napore kako bi navedeni procenat u narednom periodu bio još veći.

U pretežnom broju povjerenih ostavinskih predmeta postupak raspravljanja zaostavštine okončan je u zakonskom roku od 60 dana. Razlozi za prekoračenje navedenog roka u pojedinim povjerenim ostavinskim predmetima, prema pribavljenim podacima, procesne su prirode i najčešće se odnose na: nepotpune podatke u smrtovnicama (neprecizne adrese o nasljednicima itd.); nepotpunu dokumentaciju i teškoće u njenom pribavljanju (podaci iz katastra nepokretnosti i drugi potrebni podaci); nemogućnost urednog dostavljanja poziva i drugih akata učesnicima u ostavinskom postupku (izbjegavanje prijema poziva, netačne adrese itd.); dostavljanje poziva i drugih akata u inostranstvo putem međunarodne pravne pomoći-zamolnica; poštovanje propisane procedure prilikom pribavljanja podataka od nadležnih organa i institucija itd. Dakle, radi se o objektivnim okolnostima na koje notari ne mogu da utiču. I pored toga, u narednom periodu treba intenzivirati preduzimanje svih odgovarajućih zakonom propisanih radnji sa ciljem uspješnog rješavanja svih povjerenih ostavinskih predmeta, a naročito onih koji datiraju iz ranijeg perioda.

Što se tiče prigovora izjavljenih protiv rješenja notara donesenih u ostavinskom postupku može se konstatovati da je u posmatranom periodu izjavljen vrlo mali broj prigovora - 24, tako da je njihov procenat, posmatrano prema broju završenih predmeta, izuzetno nizak i iznosi 0,45%. Navedeni procenat smanjen je u odnosu na prethodni period za 0,18 ili 28,57%, jer je isti u tom periodu iznosio 0,63%. Vrlo mali broj izjavljenih prigovora upućuje na zaključak da su građani zadovoljni postupanjem notara prilikom sprovođenja ostavinskog postupka i donesenim odlukama u tom postupku, što u značajnoj mjeri doprinosi jačanju povjerenja u rad notara i osnaživanju notarske službe, kao prilično mlade službe koja je u funkciji pravosuđa.

Rad i rezultati rada sudova u ostavinskim predmeta takođe su važni za pravilnu ocjenu efekata predmetne reforme. Naročito su važni podaci o rasterećenju sudova od ove vrste predmeta.

Osnovni sudovi su u posmatranom periodu od ukupnog broja ostavinskih predmeta u radu ("O") – 1.264, riješili 1.024 predmeta ili 81,01%, dok je ostalo neriješeno 240 predmeta ili 18,99%. Navedeni procenat neznatno je povećan u odnosu na prethodni period u kojem je isti iznosio 80,73%. Imajući u vidu da se u nadležnosti suda nalaze

samo složeniji ostavinski predmeti koji zahtijevaju preduzimanje određenih specifičnih radnji prilikom njihovog rješavanja, za šta je neophodno više vremena u odnosu na druge ostavinske predmete, može se konstatovati da su sudovi bili izuzetno uspješni u rješavanju ove vrste predmeta u posmatranom periodu.

Kad su u pitanju ostavinski predmeti koje sudovi povjeravaju u rad notarima, a koji se vode u „O-n“ upisniku, osnovni sudovi su u posmatranom periodu primili ukupno 6.808 ostavinskih predmeta, tako da su u radu, zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 22 predmeta, imali 6.830 predmeta. Od navedenog broja notarima je, prema podacima Sudskog savjeta, povjereno u rad 6.736 predmeta ili 98,94% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnosti suda – 94 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 58 predmeta ili 61,70%, dok je ostalo neriješeno 36 predmeta ili 38,30%. Ovi predmeti koje je rješavao sud upisani su u „O-n“ upisnik, jer je tek nakon pokretanja ostavinskog postupka utvrđeno da je njihovo rješavanje u isključivoj nadležnosti suda. Dakle, može se konstatovati da su osnovni sudovi u posmatranom periodu povjerali u rad notarima veliki broj ostavinskih predmeta, što je bilo očekivano s obzirom na propisanu nadležnost za sprovođenje ostavinskog postupka, a što je bio i cilj predmetne reforme, te da su riješili određeni broj ostavinskih predmeta – 58 predmeta ili 61,70% od broja predmeta u radu za koje je propisana isključiva nadležnost suda, koji su po prirodi složeniji pa njihovo rješavanje zahtijeva određeno vrijeme. Upoređujući navedene podatke sa podacima iz prethodnog perioda dolazimo do zaključka da je notarima u posmatranom periodu povjeren u rad procentualno sličan broj ostavinskih predmeta kao i u prethodnom periodu u kojem je taj procenat iznosio 99,42%.

Kad posmatramo zbirno podatke iz upisnika „O“ i „O-n“ u kojima se evidentiraju kako ostavinski predmeti za čije je rješavanje isključivo nadležan sud, tako i ostavinski predmeti koji su povjereni u rad notarima, zaključujemo da su osnovni sudovi u posmatranom periodu primili u rad ukupno 7.796 ostavinskih predmeta, tako da su zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 298, imali u radu 8.094 predmeta. Od navedenog broja notarima je povjereno u rad 6.736 predmeta ili 86,40% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnosti suda – 1.358 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 1.082 predmeta ili 79,68%, dok je ostalo neriješeno 276 predmeta ili 20,32%. Posmatrajući osnovne sudove pojedinačno, zapaža se da su pojedini osnovni sudovi ostvarili odlične rezultate u rješavanju ove vrste predmeta u posmatranom periodu, pri čemu se mogu izdvojiti: Osnovni sud u Danilovgradu, Osnovni sud u Kolašinu i Osnovni sud u Pljeviljima koji su riješili sve ostavinske predmete, te Osnovni sud u Plavu koji je riješio 97,67%, Osnovni sud u Žabljaku koji je riješio 96,18%, Osnovni sud u Bijelom Polju koji je riješio 96,15% i Osnovni sud u Beranama koji je riješio 91,30% od broja predmeta u radu. Većina osnovnih sudova ostvarila je visok procenat riješenih predmeta ove vrste.

Prenošenje nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka sa suda na notare imalo je za cilj rasterećenje sudova od ove vrste predmeta i njihovo efikasno rješavanje kod notara, uz poštovanje svih relevantnih zakonskih i drugih propisa i, s tim u vezi, ostvarivanje i zaštitu prava i interesa svih učesnika u ostavinskom postupku. Najvažniju ulogu u tom smislu imaju predsjednici osnovnih sudova koji vrše nadzor nad radom notara u povjerenim ostavinskim predmetima, a na osnovu kojeg se može konstatovati da su notari u posmatranom periodu u povjerenim ostavinskim predmetima postupali u skladu sa zakonom,

sa izuzetkom dva notara od kojih je notar sa područja Osnovnog suda u Beranama postupio po datom nalogu suda i uspješno riješio pretežan broj ostavinskih predmeta iz ranijeg perioda, dok je notaru sa područja Osnovnog suda u Rožajama preporučeno da otkloni niz propusta koje je napravio u kontrolisanim ostavinskim predmetima. S tim u vezi, u narednom periodu neophodno je vršiti kontinuiran nadzor nad radom notara u ovoj vrsti predmeta, sa posebnim akcentom na notare kod kojih su utvrđeni propusti u sprovođenju ostavinskog postupka, a u vezi kojih se nadležnim sudovima preporučuje intenziviranje nadzora nad njihovim radom sve do konačnog otklanjanja utvrđenih propusta. Takođe, preporučuje se sudovima koji u posmatranom periodu nijesu vršili nadzor nad postupanjem notara u ostavinskim predmetima da isti neodložno izvrše.

Razlika u podacima o broju ostavinskih predmeta koji su u posmatranom periodu povjereni u rad notarima, koja iznosi 25 predmeta, a koji su dostavljeni od strane Sudskog savjeta i Notarske komore, posljedica je razlike u vremenu razvođenja ostavinskog predmeta u pravosudnom informacionom sistemu kod suda i njegovog zavođenja kod notara kome je povjereno sprovođenje ostavinskog postupka u tom predmetu.

Za sprovođenje ostavinskog postupka u skladu sa pozitivnim propisima i donošenje zakonite odluke o nasljeđivanju izuzetno je važna obuka koju je za notare u posmatranom periodu organizovala Notarska komora u saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, čime je poslala jasnu poruku da je, kao strukovno udruženje, posvećena ovom važnom pitanju. Snažno se preporučuje Notarskoj komori i Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu kontinuirano organizovanje navedenih obuka i u narednom periodu.

U konačnom, zbog značaja koji ima ostavinski postupak i, s tim u vezi, potrebe praćenja njegovog sprovođenja kod notara i suda, te praćenja rasterećenja sudova od ove vrste predmeta, u narednom periodu potrebno je nastaviti sa kontinuiranom izradom predmetne analize.

..